

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br.2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 05-02-128/26-10149/2

Podgorica, 23.03.2026.godine

Za: MINISTARSTVO SOCIJALNOG STARANJA, BRIGE O PORODICI I DEMOGRAFIJI, ul. Rimski trg 46, Podgorica

gospodinu, Damoru Gutiću, ministru

Predmet: Mišljenje na Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. godinu, za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine i Predlog akcionog plana za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine

Veza: Vaš akt br: 09-128/26-1431/3 od 19.03.2026. godine

Poštovani gospodine Gutiću,

Povodom *Izveštaja o realizaciji Akcionog plana za 2025. godinu, za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine i Predlog akcionog plana za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Ministarstvu finansija obratili ste se dopisom kojim se traži mišljenje na Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. godinu, za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine i Predlog Akcionog plana za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine.

Kako je navedeno u Izveštaju o realizaciji Akcionog plana za 2025, potpuno je realizovano 29 aktivnosti odnosno 60,94%, 14 aktivnosti je djelimično realizovano odnosno 21,88% i 11 aktivnosti nije nerealizovano odnosno 17,19% (od ukupno 64 aktivnosti planiranih Akcionim planom).

Za realizaciju planiranih aktivnosti Akcionim planom za 2025. godinu, planirana su sredstva iz budžeta i donacija u iznosu od 7.701.600,00€ dok su utrošena sredstva 5.093.768,57€.

Nadalje, Predloženim Akcionim planom za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine ostvaruju se ciljevi koji direktno proizilaze iz strateškog dokumenta. Opšti cilj navedene strategije je ostvarivanje prava na dostojanstven, nezavisan i kvalitetan život u zajednici kroz proces deinstitutionalizacije, prevenciju institucionalizacije, podršku socijalnoj inkluziji, razvoj održivih i dostupnih usluga koje omogućavaju korisnicima/korisnicama da žive u najmanje restriktivnom okruženju.

Uvidom u dostavljeni Izveštaj o sprovedenoj analizi uticaja propisa, utvrđeno je da je za sprovođenje aktivnosti definisanih Akcionim planom za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine potrebno obezbijediti finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 2.637.250,00€, a ista će biti finansirana iz budžeta Crne Gore u iznosu od 2.576.750,00 i iz donacija iznos od 60.500,00€. Sredstva iz tekućeg budžeta Crne Gore planirana

su kod Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije (organizacioni kod 42901) na izdacima: 432-4 - Transferi opštinama u iznosu od 1.624.050,00€ i 421-7 – Izdržavanje štíćenika u domovima u iznosu od 109.000,00€, dok je u kapitalnom budžetu planiran iznos od 825.000,00€. Kod Zavoda za socijanu i dječju zaštitu (organizacioni kod 42902) planirana su sredstva u iznosu od 18.700,00€.

Na tekst Predloga akcionog plana i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta u načelu nema primjedbi na dostavljeni Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2025. godinu, za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine i Predlog Akcionog plana za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine uz obavezu da se sve aktivnosti na implementaciji istog usklade sa sredstvima koja su opredijeljena godišnjim zakonom o budžetu za predmetne namjene kod nadležnih institucija.

S poštovanjem,

Predlog

Vlada Crne Gore
Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije

**PREDLOG AKCIONOG PLANA ZA 2026. GODINU ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE DEINSTITUCIONALIZACIJE ZA PERIOD
OD 2025. DO 2028. GODINE**

Podgorica, mart 2026. godine

I UVOD

Strategija deinstitucionalizacije za period od 2025. do 2028. godine (u daljem tekstu: Strategija) s Akcionim planom za 2025. godinu za sprovođenje Strategije donosi se u cilju prevencije institucionalizacije, deinstitucionalizacije korisnika/korisnica i transformacije pružalaca usluga kako bi se osigurao život u porodici, odnosno zajednici, kao i razvoja usluga podrške za život u zajednici, usluga savjetovanja i socijalno-edukativnih usluga. Strategija predstavlja prvi nacionalni strateški dokument koji utvrđuje ciljeve i prioritete za proces deinstitucionalizacije, način postizanja tih ciljeva, vremenski okvir, finansijska sredstva neophodna za njihovo postizanje, kao i intersektorsku saradnju organa državne uprave uključenih u sprovođenje Strategije i međusektorsku saradnju s pružaocima usluga i NVO.

Akcioni plan za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitucionalizacije za period od 2025. do 2028. godine donijet je za period mart - decembar 2026. godine.

Dosadašnja implementacija Strategije deinstitucionalizacije za period od 2025. do 2028. godine, donijela je vidljiva poboljšanja u sistemu socijalne i dječje zaštite. Aktivnosti realizovane po ciljevima pokazuju značajan napredak u transformaciji sistema socijalne i dječje zaštite, s naglaskom na integraciju korisnika/korisnica u zajednicu i jačanje kapaciteta stručnjaka i institucija. U okviru operativnog cilja 1. Unaprjeđenje standarda i normativi za usluge podrške životu u zajednici: izrađene su analize za unaprjeđenje usluga koje podržavaju život u zajednici; mapirane su usluge na lokalnom nivou i utvrđene cijene; izmijenjen je Pravilnik o kriterijumima i mjerilima za učešće korisnika/korisnica, roditelja odnosno srodnika u plaćanju troškova usluga podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih i socijalno edukativnih usluga i usluga smještaja; zaposleno je 11 stručnih radnika u centrima za socijalni rad; razvijeni su i akreditovani programi obuke za hraniteljstvo i znakovni jezik; realizovane su obuke za stručne radnike i hranitelje u različitim oblastima (urgentno hraniteljstvo, predah hraniteljstvo, hraniteljstvo za djecu sa smetnjama u razvoju); uspostavljene su usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici, kao što su personalna asistencija, dnevni boravak i pomoć u kući; povećan je broj korisnika/korisnica usluga dnevnog boravka i pomoći u kući (10% za djecu, 42% za odrasle i starije osobe). U okviru operativnog cilja 2. Transformacija ustanova za smještaj i podrška životu u zajednici: izmijenjen je Pravilnik o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centara za socijalni rad, izrađeno je osam planova transformacije za ustanove za smještaj čiji je osnivač država; realizovane su tri obuke za zaposlene u ustanovama za pružanje usluge koje podržavaju život u zajednici s fokusom na najmanje restriktivno okruženje i individualizovanu podršku; šest ustanova za smještaj dobilo je 15 licenci za pružanje usluga socijalne i dječje zaštite koje podržavaju život u zajednici (dnevni boravak, pomoć u kući, savjetovanje). U okviru operativnog cilja 3. Unaprjeđenje kapaciteta zaposlenih i podrška korisnicima/korisnicama: realizovane su obuke za zaposlene u centrima za socijalni rad i ustanovama za smještaj za izradu individualnih planova uz aktivnu participaciju korisnika/korisnica; ustanove za smještaj organizovale su obuke za korisnike/korisnice za sticanje vještina za samostalno funkcionisanje; akreditovan je program obuke za socijalno mentorstvo i pružanje podrške korisnicima/korisnicama za samostalan život; pokrenut je 71 postupak za preispitivanje poslovne sposobnosti lica u ustanovama za smještaj. U okviru operativnog cilja 4. Jačanje kapaciteta zaposlenih u lokalnim samoupravama: organizovana su dva tematska sastanka za zaposlene u lokalnim samoupravama za jačanje kapaciteta zaposlenih koji se bave poslovima iz oblasti socijalne

i dječje zaštite; Savjet za prava lica sa invaliditetom preporučio je Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija da izradi Predlog zakona o znakovnom jeziku; uspostavljena je nacionalna fokal point mreža za osobe sa invaliditetom; u saradnji sa akademskom zajednicom održane su dvije tribine na temu deinstitucionalizacije i prevencije institucionalizacije.

Svrha Akcionog plana za 2026. godinu je da obezbijedi uspostavljanje i finansijsku održivost usluga koje podržavaju život korisnika/korisnicau zajednici i/ili porodici, normativno uređenje usluga socijalne i dječje zaštite, uspostavljanje održivog modela finansiranja usluga na državnom i lokalnom nivou i konkretno širenje dostupnosti usluga na teritoriji Crne Gore. Akcioni plan za 2026. godinu ima za cilj da pređe sa faze normativne pripreme na fazu pune implementacije Strategije, kroz: uspostavljanje i licenciranje nedostajućih i novih usluga; jačanje sistema porodičnog smještaja-hraniteljstva, usvojenja i porodičnog smještaja, uključujući uspostavljanje Centra za porodični smještaj-hraniteljstvo i porodični smještaj; normativno ograničavanje institucionalizacije djece i uvođenje mehanizama prevencije smještaja; osnaživanje korisnika/korisnica kroz individualno planiranje, podržano odlučivanje i pripremu za samostalan život; razvoj integrisanog i međusektorskog pristupa u pružanju usluga; unapređenje kapaciteta lokalnih samouprava i ustanova za pružanje podrške u najmanje restriktivnom okruženju.

U suštini, Akcioni plan za 2026. godinu usmjeren je na sistemsko jačanje održivog modela deinstitucionalizacije, sa posebnim fokusom na razvoj usluga u zajednici, prevenciju institucionalizacije i zaštitu prava korisnika/korisnica kroz pristup zasnovan na ljudskim pravima i aktivnoj participaciji.

Za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana za 2026. godinu potrebno je 2.637.250,00 eura, od čega su 1.751.750,00 eura redovna budžetska sredstva, 825.000,00 eura sredstva iz kapitalnog budžeta, a 60.500,00 eura donatorska sredstva.

PREDLOG AKCIONOG PLANA ZA 2026. GODINU ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE DEINSTITUCIONALIZACIJE ZA PERIOD OD 2025. DO 2028. GODINE

STRATEŠKI CILJ: Ostvarivanje prava na dostojanstven, nezavisan i kvalitetan život u zajednici kroz proces deinstitucionalizacije, prevenciju institucionalizacije, podršku socijalnoj inkluziji, razvoj održivih i dostupnih usluga koje omogućavaju korisnicima da žive u najmanje restriktivnom okruženju

Operativni cilj 1:	Razvoj i održivost usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u porodici i/ili zajednici u najmanje restriktivnom okruženju		
Indikatori učinka	Početna vrijednost (2024)	Srednja vrijednost (2026)	Ciljana vrijednost (2028)
<p>Indikator učinka 1.1. Udio rashoda iz državnog budžeta za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici u odnosu na usluge smještaja u ustanovu</p>	<p>Trenutni nivo izdvajanja za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici iz državnog budžeta je: 3.690.000,00 eura (67%)</p> <p>Trenutni nivo izdvajanja za usluge koje podržavaju usluge smještaja iz državnog budžeta je: 1.810.000,00 eura (33%)</p>	<p>Povećanje godišnjih izdvajanja za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici iz državnog budžeta za 160% (9.594.000,00 eura)</p> <p>Povećanje udjela izdvajanja za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici u odnosu na usluge smještaja u ustanovu 84%:16%</p>	<p>Povećanje godišnjih izdvajanja za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici iz državnog budžeta za 400% u odnosu na 2024. godinu (18.450.000,00 eura)</p> <p>Povećanje udjela izdvajanja za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici u odnosu na usluge smještaja u ustanovu 91%:9%</p>
<p>Indikator učinka 1.2. Udio rashoda iz lokalnog budžeta koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici</p>	<p>Nivo izdvajanja za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici iz lokalnih budžeta u 2022. godini je bio: 4.571.149,86 eura</p>	<p>Povećanje izdvajanja za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici iz lokalnih budžeta za 25% u odnosu na 2023. godinu</p>	<p>Povećanje izdvajanja za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici iz lokalnih budžeta za 50% u odnosu na 2023. godinu</p>
<p>Indikator učinka 1.3. Dostupne najmanje tri usluge koje podržavaju život u zajednici u JLS u skladu s potrebama korisnika/korisnica</p>	<p>9 JLS koje imaju najmanje tri usluge koje podržavaju život u zajednici</p>	<p>13 JLS koje imaju najmanje tri usluge koje podržavaju život u zajednici u skladu s potrebama korisnika/korisnica</p>	<p>Sve JLS imaju najmanje tri usluge koje podržavaju život u zajednici u skladu s potrebama korisnika/korisnica</p>

<p>Indikator učinka 1.4. Povećanje broja korisnika/korisnica koji koriste usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici</p>	<p>Broj korisnika/korisnica usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici na osnovu rješenja CZSR: 1752</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dnevni boravak za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju: 353 ▪ dnevni boravak za odrasle i stare osobe s invaliditetom i odrasla i stara lica: 103 ▪ dnevni boravak za djecu s problemima u ponašanju: 23 ▪ pomoć u kući: 814 ▪ personalna asistencija: 1 ▪ svratište: 0 ▪ savjetovanje: 0 ▪ porodični smještaj–hraniteljstvo (djeca): 353 ▪ porodični smještaj–hraniteljstvo (mladi): 67 ▪ porodični smještaj (odrasla i stara lica): 38 	<p>Povećanje broja korisnika/korisnica usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici na osnovu rješenja CZSR za 10%</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dnevni boravak za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju ▪ dnevni boravak za odrasle i stare osobe s invaliditetom i odrasla i stara lica ▪ dnevni boravak za djecu s problemima u ponašanju ▪ pomoć u kući ▪ personalna asistencija ▪ svratište ▪ nove usluge ▪ savjetovanje ▪ porodični smještaj–hraniteljstvo (djeca) ▪ porodični smještaj–hraniteljstvo (mladi) ▪ porodični smještaj (odrasla i stara lica) 	<p>Povećanje broja korisnika/korisnica usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici na osnovu rješenja CZSR za 30%</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dnevni boravak za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju ▪ dnevni boravak za odrasle i stare osobe s invaliditetom i odrasla i stara lica ▪ dnevni boravak za djecu s problemima u ponašanju ▪ pomoć u kući ▪ personalna asistencija ▪ svratište ▪ nove usluge ▪ savjetovanje ▪ porodični smještaj–hraniteljstvo (djeca) ▪ porodični smještaj–hraniteljstvo (mladi) ▪ porodični smještaj (odrasla i stara lica)
<p>Indikator učinka 1.5. Uspostavljene nedostajuće usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici</p>	<p>Trenutno postoji 549 usluga¹ koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici</p>	<p>Povećan broj usluga za najmanje jednu nedostajuću uslugu – stanovanje uz podršku</p>	<p>Povećan broj usluga za najmanje tri nedostajuće usluge</p>

¹ Usluge podrške životu u zajednici, usluge savjetovanja i SOS telefona, usluge porodičnog smještaja i porodičnog smještaja–hraniteljstva

Indikator učinka 1.6. Zadovoljstvo korisnika/korisnica uslugama koje podržavaju život u zajednici	Nije praćeno zadovoljstvo		Uspostavljen model praćenja zadovoljstva korisnika/korisnica	Model praćenja zadovoljstva korisnika/korisnica se primjenjuje i prikupljaju se podaci o nivou zadovoljstva uslugama koje podržavaju život u zajednici	
Aktivnosti koje utiçu na realizaciju operativnog cilja 1	Indikator Rezultata	Nadležne institucije	Početni i krajnji rok za realizaciju aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
1.1. Unapređenje bližih uslova za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici	Izmijenjen Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici	MSSD, ZSDZ, ISDZ, PUSDZ, NVO	III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
1.2. Unapređenje bližih uslova za pružanje i korišćenje usluga hraniteljstva i porodičnog smještaja	Izmijenjen Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje usluga hraniteljstva i porodičnog smještaja	MSSD, ZSDZ, ISDZ, PUSDZ, NVO	III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore

<p>1.3. Izmjena Pravilnika o visini sredstava za razvoj odnosno finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite i kriterijumima za njihovu raspodjelu</p>	<p>Izmijenjen Pravilnik o visini sredstava za razvoj, odnosno finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite i kriterijumima za njihovu raspodjelu</p>	<p>MSSD, ZOČG, JLS</p>	<p>III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>1.4. Unapređenje bližih uslova za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima savjetodavnih usluga</p>	<p>Izmijenjen Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima savjetodavnih usluga</p>	<p>MSSD, ZSDZ, ISDZ, PUSDZ, NVO</p>	<p>III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>1.5. Razvoj programa obuke na temu usvojenja</p>	<p>Razvijen i akreditovan program obuke na temu usvojenja</p>	<p>ZSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

<p>1.6. Unapređenje vaninstitucionalnih aktivnosti korisnika/korisnica JU Centar „Ljubović“ kroz organizaciju i realizaciju posjeta kulturnim i sportskim događajima u cilju podsticanja socijalne uključenosti uz ravnopravnu zastupljenost dječaka i djevojčica i praćenje njihovog učešća po polu</p>	<p>Organizovane najmanje 4 posjete kulturnim i sportskim događajima uz evidenciju učešća korisnika i korisnica prema polu</p>	<p>JU Centar „Ljubović“, KIC „Budo Tomović“, KIC „Zeta“, KIC „Malesija“ Tuzi, CNP, Cineplexx, SC Morača, Muzeji Podgorice, sportski klubovi</p>	<p>U kontinuitetu I kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>500,00 eura 500,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore Donatorska sredstva</p>
<p>1.7. Organizacija aktivnosti u cilju promocije hraniteljstva i porodičnog smještaja</p>	<p>Organizovanje dana otvorenih vrata i promotivnih aktivnosti na kvartalnom nivou u svim JLS</p>	<p>CZSR, JLS, PUSDZ, NVO</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>1.300,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>1.8. Sprovođenje programa kontinuirane podrške hraniteljskim porodicama u Prijestonici Cetinje</p>	<p>Organizovana četiri kvartalna sastanka godišnje, u trajanju od dva do tri sata, sa najmanje sedam hraniteljskih porodica po sastanku</p>	<p>CZSR za Prijestonicu Cetinje, PUSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>750,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

1.9. Uspostavljanje Centra za hraniteljstvo i porodični smještaj	Uspostavljen Centar za hraniteljstvo i porodični smještaj	MSSD	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	200.000,00 eura 30.000,00 eura	Budžet Crne Gore Donatorska sredstva
1.10. Unaprjeđenje Pravilnika o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centara za socijalni rad	Izrađena izmjene i dopune Pravilnika o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centara za socijalni rad	MSSD, ZSDZ, ISDZ, PUSDZ, NVO	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
1.11. Unaprjeđenje bližih uslova za pružanje i korišćenje usluga porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja	Izrađene izmjene i dopune Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje usluga porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja	MSSD, ZSDZ, ISDZ, PUSDZ, NVO	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore

1.12. Realizacija obuke za razvoj kompetencija zaposlenih u Centru za hraniteljstvo i porodični smještaj uz uključivanje sadržaja o rodno senzitivnom pristupu u radu sa korisnicima i korisnicama	Obuku pohađalo najmanje 10 učesnika/učesnica, uz rodno razvrstanu evidenciju	ZSDZ	III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	3.000,00 eura	Budžet Crne Gore
1.13. Izrada Priručnika za obučavanje pružalaca usluge hraniteljstvo i porodični smještaj	Izrađen Priručnik za obučavanje pružalaca usluge hraniteljstvo i porodični smještaj	ZSDZ	III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	2.500,00 eura	Budžet Crne Gore
1.14. Uspostavljanje usluge stanovanje uz podršku	Uspostavljene četiri usluge stanovanje uz podršku	MSSD, JLS, PUSDZ	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	400.000,00 eura	Budžet Crne Gore
1.15. Uspostavljanje najmanje tri usluge dnevni boravak za odrasla i stara lica i odrasala i stara lica sa invaliditetom	Uspostavljene najmanje tri usluge dnevni boravak za odrasla i stara lica i odrasala i stara lica sa invaliditetom	MSSD, JLS, PUSDZ	III kvartal 2026 – IV kvartal 2026.	200.000,00 eura	Budžet Crne Gore

<p>1.16. Sprovođenje postupka izdavanja licence JU Dječji dom „Mladost“Bijela za uslugu smještaj u malu grupnu zajednicu u opštini Bijelo Polje</p>	<p>Izdana jedna licenca za uslugu smještaj u malu grupnu zajednicu u opštini Bijelo Polje</p>	<p>JU Dječji dom “Mladost” Bijela MSSD</p>	<p>III kvartal 2026. godine</p>	<p>2.000,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>1.17. Uspostavljanje usluge i sprovođenje postupka izdavanja licence za uslugu dnevni boravak za odrasla i stara lica i odrasla i stara lica sa invaliditetom u opštini Berane</p>	<p>Uspostavljena usluga i izdata jedna licenca za uslugu dnevni boravak za odrasla i stara lica i odrasla i stara lica sa invaliditetom u opštini Berane</p>	<p>MSSD, JLS, PUSDZ</p>	<p>III kvartal 2026 – IV kvartal 2026.</p>	<p>50.000,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>1.18. Razvoj usluge personalne asistencije</p>	<p>Uspostavljena usluga personalne asistencije u najmanje tri nove JLS Povećan broj korisnika/korisnica usluge personalne asistencije za najmanje 20%</p>	<p>MSSD, JLS, PUSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>200.000,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

1.19. Razvoj usluge pomoć u kući	<p>Uspostavljena usluga pomoć u kući u najmanje tri JLS</p> <p>Povećan broj korisnika/korisnica usluge pomoć u kući za 10%</p>	MSSD, JLS, PUSDZ	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	200.000,00 eura	Budžet Crne Gore Budžet JLS
1.20. Razvoj usluge dnevnog boravka u opštini Bar	<p>Izgradnja dnevnog boravka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju u opštini Bar</p> <p>Opremanje dnevnog boravka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju u opštini Bar</p>	<p>Vlada Crne Gore, opština Bar</p> <p>Opština Bar</p>	<p>II kvartal 2026. – III kvartal 2026.</p> <p>II kvartal 2026. – III kvartal 2026.</p>	<p>825.000,00 eura</p> <p>157.000,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore – kapitalni budžet</p> <p>Budžet opštine Bar</p>

<p>1.21. Razvoj usluge dnevnog boravka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju</p>	<p>Povećan broj korisnika/korisnica usluge dnevnog boravka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju za najmanje 5%</p>	<p>MSSD, CZSR, PUSDZ, JLS</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>97.000,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore Budžet JLS</p>
<p>1.22. Razvoj usluge dnevnog boravka za odrasla i stara lica sa invaliditetom</p>	<p>Povećan broj korisnika/korisnica usluge dnevnog boravka za odrasla i stara lica sa invaliditetom za najmanje 5%</p>	<p>MSSD, CZSR, PUSDZ, JLS</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>18.000,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore Budžet JLS</p>
<p>1.23. Sprovođenje postupka izdavanja licence JU Resursni centar „Peruta Ivanović“ u Kotoru za pružanje usluge dnevnog boravka za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju</p>	<p>JU Resursni centar „Peruta Ivanović“ u Kotoru licenciran za pružanje usluge dnevnog boravka za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju</p>	<p>MSSD, JU Resursni centar „Peruta Ivanović“</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>1.000,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

1.24. Razvoj usluge savjetovanja	Najmanje deset odraslih i starih lica sa invaliditetom koristi uslugu savjetovanja	CZSR, JU Zavod „Komanski most“	III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	1.600,00 eura	Budžet Crne Gore
1.25. Razvoj usluge hraniteljstvo	Povećanje broja korisnika/korisnica usluge hraniteljstva za 5%	MSSD, CZSR, PUSDZ	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	100.000,00 eura	Budžet Crne Gore
1.26. Razvoj usluge porodičnog smještaja	Povećanje broja korisnika/korisnica usluge porodičnog smještaja za 5%	MSSD, CZSR, PUSDZ	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	9.000,00 eura	Budžet Crne Gore
1.27. Izrada Analize potrebe za uspostavljanje usluge prevođenja i tumačenja na znakovni jezik	Izrađena Analiza potrebe za uspostavljanje usluge prevođenja i tumačenja na znakovni jezik	ZSDZ, MSSD, ISDZ, PUSDZ, NVO	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	4.000,00 eura	Budžet Crne Gore
1.28. Realizacija obuke „Osnovna obuka za pružanje usluge savjetovanje za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju“	Obuku je pohađalo minimum 15 stručnih radnika	ZSDZ	III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	900,00 eura	Budžet Crne Gore

<p>1.29. Promocija usluga koje podržavaju život u zajednici kroz kampanje koje uključuju rodno osjetljive poruke i ravnopravnu vidljivost žena i muškaraca među korisnicima i pružaocima usluga</p>	<p>Realizovane promotivne aktivnosti (kampanje ili javne tribine ili putem medija ili informativnog materijala) o uslugama koje podržavaju život u zajednici u najmanje 10 JLS</p>	<p>MSSD, JLS, PUSDZ, NVO</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>10.000,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>1.30. Izrada instrumenta za prikupljanje podataka o zadovoljstvu korisnika/lica značajnih za korisnika o pruženim uslugama</p>	<p>Izrađen instrument za prikupljanje podataka o zadovoljstvu korisnika/lica značajnih za korisnika o pruženim uslugama</p>	<p>ZSDZ, MSSD, PUSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

1.31. Uspostavljanje najmanje tri usluge koje podržavaju život u zajednici za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u dvije sjeverne opštine	Obezbeđene najmanje tri usluge koje podržavaju život u zajednici za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u dvije sjeverne opštine	MSSD, JLS, PUSDZ, UNICEF	III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	70.000,00 eura 5.000,00 eura	Budžet Crne Gore Donatorska sredstva
Ukupna sredstva za 2026. godinu za operativni cilj 1:				2.589.050,00 eura	
Operativni cilj 2:	Transformacija ustanova za smještaj korisnika/korisnica kroz pružanje usluga u zajednici u najmanje restriktivnom okruženju				
Indikatori učinka	Početna vrijednost (2024)	Srednja vrijednost (2026)	Ciljana vrijednost (2028)		

<p>Indikator učinka 2.1. Smanjen broj korisnika/korisnica na smještaju u ustanovama</p>	<p>Trenutni broj korisnika/korisnica na smještaju u ustanovama u Crnoj Gori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ djeca: 92 (45 muškog pola i 47 ženskog pola) <ul style="list-style-type: none"> – djeca bez adekvatnog roditeljskog staranja: 77 od kojih je djece sa smetnjama u razvoju: 34 – djeca s problemima u ponašanju: 15 ▪ mladi: 6 (4 muškog pola i 2 ženskog pola) <ul style="list-style-type: none"> – mladi s invaliditetom: 2 – mladi s problemima u ponašanju: 4 ▪ odrasla i stara lica: 932 (407 muškog pola i 525 ženskog pola) <ul style="list-style-type: none"> – osobe s invaliditetom: 114 (52 ženskog pola i 62 muškog pola) 	<p>Smanjen broj korisnika/korisnica na smještaju u ustanovama za:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ djeca bez adekvatnog roditeljskog staranja za 10% ▪ djeca sa smetnjama u razvoju za 10% ▪ djeca s problemima u ponašanju za 10% ▪ mladi s invaliditetom za 10% ▪ mladi s problemima u ponašanju za 10% ▪ odrasla i stara lica za deset korisnika/korisnica ▪ osobe s invaliditetom za pet korisnika/korisnica 	<p>Smanjen broj korisnika/korisnica na smještaju u ustanovama za:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ djeca bez adekvatnog roditeljskog staranja za 20% ▪ djeca sa smetnjama u razvoju za 20% ▪ djeca s problemima u ponašanju za 20% ▪ mladi s invaliditetom za 20% ▪ mladi s problemima u ponašanju za 20% ▪ odrasla i stara lica za 20 korisnika/korisnica ▪ osobe s invaliditetom za deset korisnika/korisnica
--	--	---	--

<p>Indikator učinka 2.2. Udio djece na smještaju u ustanovi u ukupnom broju djece na smještaju u ustanovi i porodičnom smještaju–hraniteljstvu</p>	<p>Ukupan broj djece na smještaju u ustanovi i na porodičnom smještaju–hraniteljstvu: 445</p> <p>Broj djece na smještaju u ustanovi: 92 (45 muškog pola i 47 ženskog pola) Broj djece na porodičnom smještaju–hraniteljstvu: 353 (194 muškog pola i 159 ženskog pola)</p> <p>Trenutni udio djece na smještaju u ustanovi u ukupnom broju djece na smještaju u ustanovi i porodičnom smještaju–hraniteljstvu: 21%</p>	<p>Udio djece na smještaju u ustanovi u ukupnom broju djece na smještaju u ustanovi i porodičnom smještaju–hraniteljstvu smanjen za 5%</p>	<p>Udio djece na smještaju u ustanovi u ukupnom broju djece na smještaju u ustanovi i porodičnom smještaju–hraniteljstvu smanjen za 10%</p>
<p>Indikator učinka 2.3. Stopa djece u formalnoj rezidencijalnoj zaštiti (u ustanovama za smještaj) i formalnoj zaštiti u porodici na kraju godine na 100.000 djece</p>	<p>Stopa djece u formalnoj rezidencijalnoj zaštiti (u ustanovama za smještaj): 81²</p> <p>Stopa djece u formalnoj zaštiti u porodici: 248³</p>	<p>Stopa djece u formalnoj rezidencijalnoj zaštiti (u ustanovama za smještaj): 65</p> <p>Stopa djece u formalnoj zaštiti u porodici: 250</p>	<p>Stopa djece u formalnoj rezidencijalnoj zaštiti (u ustanovama za smještaj): 55</p> <p>Stopa djece u formalnoj zaštiti u porodici: 265</p>
<p>Indikator učinka 2.4. Broj usluga koje podržavaju život u zajednici koje pružaju ustanove za smještaj</p>	<p>Trenutni broj usluga koje podržavaju život u zajednici koje pružaju ustanove za smještaj: 11</p>	<p>Povećan broj usluga koje podržavaju život u zajednici koje pružaju ustanove za smještaj za najmanje 70%</p>	<p>Povećan broj usluga koje podržavaju život u zajednici koje pružaju ustanove za smještaj za najmanje 100%</p>

² <https://www.transmonee.org/dashboard?prj=tm&page=CPC>, podaci dostupni za 2021. godinu

³ <https://www.transmonee.org/dashboard?prj=tm&page=CPC>, podaci dostupni za 2021. godinu

<p>Indikator učinka 2.5. Broj korisnika/korisnica smještenih u ustanovu koji su procijenjeni kao sposobni za samostalan život ili život uz podršku</p>	<p>Trenutni broj korisnika/korisnica koji su procijenjeni kao sposobni za samostalan život ili život uz podršku:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ djeca: 25 (11 muškog pola i 14 ženskog pola) ▪ mladi: 2 (ženskog pola) ▪ odrasli i stariji: 0 ▪ odrasle i stare osobe s invaliditetom: 10 (6 muškog pola i 4 ženskog pola) 	<p>Povećan broj korisnika/korisnica kojima se pruža podrška u periodu pripreme za izlazak iz ustanove:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ djeca: 28 ▪ mladi: 4 ▪ odrasli i stariji: 10 ▪ odrasle i stare osobe s invaliditetom: 12 	<p>Povećan broj korisnika/korisnica kojima se pruža podrška u periodu pripreme za izlazak iz ustanove:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ djeca: 30 ▪ mladi: 6 ▪ odrasli i stariji: 20 ▪ odrasle i stare osobe s invaliditetom: 15 		
<p>Aktivnosti koje utiču na realizaciju operativnog cilja 2</p>	<p>Indikator Rezultata</p>	<p>Nadležne institucije</p>	<p>Početni i krajnji rok za realizaciju aktivnosti</p>	<p>Planirana sredstva</p>	<p>Izvor finansiranja</p>
<p>2.1. Unaprjeđenje kompetencija zaposlenih u ustanovama za smještaj kroz organizovanje i sprovođenje obuke za pružanje usluga koje podržavaju život u zajednici, fokusirajući se na principe najmanje restriktivnog okruženja i individualizovane podrške</p>	<p>Obuku pohađalo najmanje 20 učesnika/učesnica</p>	<p>ZSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>2.650,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>2.2. Unaprjeđenje kompetencija zaposlenih u sistemu socijalne i dječje zaštite kroz obuku „Standardni porodični smještaj za odrasla i stara lica“</p>	<p>Obuku je pohađalo najmanje 15 učesnika/učesnica</p>	<p>ZSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – III kvartal 2026.</p>	<p>750,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

<p>2.3. Sprovođenje postupka izdavanja licence pružiocima usluga za pružanje usluga socijalne i dječje zaštite koje podržavaju život u zajednici</p>	<p>Izdato najmanje 10 licenci za pružanje usluga socijalne i dječje zaštite koje podržavaju život u zajednici</p>	<p>MSSD, PUSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>900,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>2.4. Sprovođenje postupka izdavanja licencence JU Centar „Ljubović“ za uslugu savjetovanje</p>	<p>Izdata jedna licenca za uslugu savjetovanje</p>	<p>JU Centar „Ljubović“ MSSD</p>	<p>III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>2.5. Sprovođenje postupka izdavanja licencence JU Zavod „Komanski most“ za uslugu savjetovanje</p>	<p>Izdata jedna licenca za uslugu savjetovanje</p>	<p>MSSD, JU Zavod „Komanski most“</p>	<p>II kvartal 2026. – III kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

<p>2.6. Unaprjeđenje procedura koje pružalac usluge obezbjeđuje u skladu sa propisom kojim se uređuju bliži uslovi za pružanje, korišćenje, normativi i minimalni standardi usluge u</p> <p>JU Dom starih „Grabovac“ Risan, JU Dom starih „Bijelo Polje“, JU Dom starih „Pljevlja“, JU Dom starih „Podgorica“, JU Dom starih „Nikšić“, JU Zavod „Komanski most“, JU Centar „Ljubović“ i JU Dječji dom „Mladost“ Bijela</p>	<p>Donijete i/ili izmijenjene procedure koje pružalac usluge obezbjeđuje u skladu sa propisom kojim se uređuju bliži uslovi za pružanje, korišćenje, normativi i minimalni standardi usluge u u JUSDZ</p>	<p>JUSDZ, ZSDZ</p>	<p>III kvartal 2026. - IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
--	---	------------------------	---	---------------------------------------	-------------------------

<p>2.7. Izrada izvještaja o sprovedenim aktivnostima iz akcionih planova za sprovođenje planova transformacije ustanova za smještaj čiji je osnivač država</p>	<p>Izrađeni izvještaji o sprovedenim aktivnostima iz akcionih planova za sprovođenje planova transformacije ustanova za smještaj čiji je osnivač država za JU Dječji dom „Mladost“ Bijela, JU Centar „Ljubović“, JU Zavod „Komanski most“, JU Dom starih „Grabovac“ Risan, JU Dom starih Podgorica, JU Dom starih Nikšić, JU Dom starih Bijelo Polje i JU Dom starih Pljevlja</p>	<p>JU Dječji dom „Mladost“ Bijela, JU Centar „Ljubović“, JU Zavod „Komanski most“, JU Dom starih „Grabovac“ Risan, JU Dom starih Podgorica, JU Dom starih Nikšić, JU Dom starih Bijelo Polje, JU Dom starih Pljevlja</p>	<p>III kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
--	---	--	---	---------------------------------------	-------------------------

<p>2.8. Procijeniti broj korisnika/korisnica u ustanovama za smještaj koji su sposobni za samostalan život ili život uz podršku, uz obaveznu analizu podataka prema polu i specifičnim potrebama žena i muškaraca</p>	<p>Izvršena procjena za najmanje 50% korisnika/korisnica smještenih u ustanovu u cilju utvrđivanja njihove sposobnosti za samostalan život ili život uz podršku, uz obaveznu analizu podataka prema polu i specifičnim potrebama žena i muškaraca</p>	<p>CZSR,PUSD Z, MSSD</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
---	---	----------------------------------	--	---------------------------------------	-------------------------

2.9. Priprema korisnika/korisnica koji koriste uslugu smještaja za izlazak iz JU Zavod „Komanski most“ i uključivanje u život u zajednici u najmanje restriktivnom okruženju	Povećanje broja korisnika/korisnica kojima se pruža podrška u periodu pripreme za izlazak iz ustanove za najmanje dva korisnika/korisnice	JU Zavod „Komanski most“ MSSD	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
Ukupna sredstva za 2026. godinu za operativni cilj 2:				4.300,00 eura	
Operativni cilj 3:	Osnaživanje korisnika/korisnica za proces deinstitucionalizacije, uključivanje u zajednicu i sprečavanje institucionalizacije				
Indikatori učinka	Početna vrijednost (2024)	Srednja vrijednost (2026)	Ciljana vrijednost (2028)		
Indikator učinka 3.1. Broj osoba kojima je u potpunosti ili djelimično vraćena poslovna sposobnost	Vrijednost koja se odnosi na trenutni broj osoba kojima je oduzeta poslovna sposobnost potpuno: 948 (493 muškog pola i 455 ženskog pola) ili djelimično: 38 (24 muškog pola i 14 ženskog pola) Vrijednost koja se odnosi na trenutni broj osoba kojima je potpuno ili djelimično vraćena poslovna sposobnost (period 2022–2023): tri korisnika/korisnice (vraćena djelimična poslovna sposobnost, a bila im je potpuno oduzeta poslovna sposobnost)	Smanjenje broja osoba kojima je oduzeta poslovna sposobnost za najmanje 10 Povećanje broja osoba kojima je potpuno ili djelimično vraćena poslovna sposobnost za najmanje 10	Smanjenje broja osoba kojima je oduzeta poslovna sposobnost za najmanje 20 Povećanje broja osoba kojima je potpuno ili djelimično vraćena poslovna sposobnost za najmanje 20		

	Trenutni broj ponovno pokrenutih postupaka procjene poslovne sposobnosti (period 2022–2023): 11 korisnika/korisnica kojima je potpuno oduzeta poslovna sposobnost (7 muškog pola i 4 ženskog pola) i 1 korisnik kome je djelimično oduzeta poslovna sposobnost (muškog pola)		Povećanje broja osoba za koje su ponovno pokrenuti postupci procjene poslovne sposobnosti za najmanje 25		Povećanje broja osoba za koje su ponovno pokrenuti postupci procjene poslovne sposobnosti za najmanje 50
Indikator učinka 3.2. Povećano učešće korisnika/korisnica prilikom izrade/revizije individualnih planova (samostalno ili uz podršku)	Individualni planovi ne sadrže aktivnosti koje su razvijene uz puno učešće korisnika/korisnica		Minimum 50% individualnih planova razvijeno/revidirano uz puno učešće korisnika/korisnica		100% individualnih planova razvijeno/revidirano uz puno učešće korisnika/korisnica
Indikator učinka 3.3. Povećan broj korisnika/korisnica usluge smještaja u ustanovi koji su osnaženi za samostalan život ili život u zajednici	Korisnici usluga smještaja u ustanovi nisu osnaženi za samostalan život ili život uz podršku Broj korisnika/korisnica koji je dobio podršku za odlučivanje umjesto zamjenskog odlučivanja i starateljstva		Minimum 30 korisnika/korisnica usluge smještaja u ustanovi osnaženo za samostalan život ili život uz podršku		Minimum 40 korisnika/korisnica usluge smještaja u ustanovi osnaženo za samostalan život ili život uz podršku
Aktivnosti koje utiču na realizaciju operativnog cilja 3	Indikator Rezultata	Nadležne institucije	Početni i krajnji rok za realizaciju aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja

3.1. Kreiranje obuka za izradu individualnih planova uz aktivnu participaciju korisnika/korisnica (samostalno ili uz podršku)	Kreirana i akreditovana obuka za izradu individualnih planova uz aktivnu participaciju korisnika/korisnica (samostalno ili uz podršku)	ZSDZ	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
3.2. Izrada/revizija individualnih planova rada sa korisnikom/korisnicom uz učešće korisnika/korisnica (samostalno ili uz podršku)	Minimum 50% individualnih planova rada izrađeno/revidirano	CZSR, PUSDZ, korisnici/korisnice, lica značajna za korisnika/korisnicu	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
3.3. Realizacija obuke za zaposlene u CZSR i kod pružalaca usluga smještaja na temu izrade individualnih planova uz aktivnu participaciju korisnika/korisnica (samostalno ili uz podršku)	Realizovane dvije obuke za 20 učesnika/učesnica	ZSDZ	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	2.800,00 eura	Budžet Crne Gore
3.4. Sprovođenje obuka za sticanje vještina za samostalno funkcionisanje u zajednici namijenjenih korisnicima/korisnicama smještaja	Sprovođenje minimum jedne obuke za sticanje vještina za samostalno funkcionisanje u svim ustanovama za smještaj	JUSDZ	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore

<p>3.5. Realizacija obuke po programu „Osnovna znanja o mentorstvu kao vidu podrške korisnicima/korisnicama za samostalan život ili život uz podršku“</p>	<p>Realizovane dvije obuke za 20 učesnika/učesnica</p>	<p>ZSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>500,00 eura</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>3.6. Akreditacija programa obuke „Stanovanje uz podršku - obuka volontera za podršku mladima bez roditeljskog staranja nakon napuštanja domskog smještaja“</p>	<p>Akreditovan program obuke „Stanovanje uz podršku - obuka volontera za podršku mladima bez roditeljskog staranja nakon napuštanja domskog smještaja“</p>	<p>ZSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>3.7. Akreditacija Programa obuke „Stanovanje uz podršku mladima bez roditeljskog staranja nakon napuštanja domskog smještaja“ za stručne radnike</p>	<p>Akreditovan Program obuke „Stanovanje uz podršku mladima bez roditeljskog staranja nakon napuštanja domskog smještaja“ za stručne radnike</p>	<p>ZSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

3.8. Pružanje podrške roditeljima majkama i očevima za osnaživanje za povratak korisnika/korisnica iz ustanove ili za ostanak u porodici	Pružena podrška za najmanje 20 roditelja	CZSR	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
3.9. Analiza zakonodavnog okvira u cilju reforme instituta poslovne sposobnosti	Izradjena analiza zakonodavnog okvira	MP UNDP	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	6.000,00 eura	Donatorska sredstva
3.10. Formiranje međuresornog koordinacionog tijela za sprovođenje reforme instituta poslovne sposobnosti	Formirano međuresorno koordinaciono tijelo za sprovođenja reforme instituta poslovne sposobnosti	MP	II kvartal 2026.– III kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
3.11. Izrada mape puta za sprovođenje reformi instituta poslovne sposobnosti	Usvojena mapa puta za sprovođenje reformi instituta poslovne sposobnosti	MP	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore

<p>3.12. Ponovno pokretanje postupaka za preispitivanje poslovne sposobnosti za lica lišena poslovne sposobnosti smještena u ustanovama socijalne zaštite</p>	<p>Ponovno pokrenuti postupci za 30 lica za preispitivanje poslovne sposobnosti</p> <p>Broj lica kojima je potpuno ili djelimično vraćena poslovna sposobnost</p>	<p>CZSR</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>3.13. Izrada Analize prakse postupanja organa starateljstva kao i smjernica za njihovo usklađivanje sa pristupom zasnovanom na modelu ljudskih prava</p>	<p>Izrađena Analiza prakse postupanja organa starateljstva kao i smjernica za njihovo usklađivanje sa pristupom zasnovanom na modelu ljudskih prava</p>	<p>MSSD MP</p>	<p>II kvartal 2026. – III kvartal 2026.</p>	<p>6.000,00 eura</p>	<p>Donatorska sredstva (UNDP i OHCHR)</p>

<p>3.14. Razvoj procedure za postupanje CZSR u postupcima lišenja i preispitivanja poslovne sposobnosti u skladu sa modelom ljudskih prava</p>	<p>Usvojena procedura za postupanje CZSR prilikom lišenja i preispitivanja poslovne sposobnosti u skladu sa modelom ljudskih prava</p>	<p>CZSR MSSD MP</p>	<p>II kvartal 2026. – III kvartal 2026.</p>	<p>6.000,00 eura</p>	<p>Donatorska sredstva (UNDP i OHCHR)</p>
<p>3.15. Razvoj obuke za zaposlene u socijalnoj zaštiti o poslovnoj sposobnosti i odlučivanju uz podršku u skladu sa Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom</p>	<p>Razvijen i akreditovan program obuke za zaposlene u socijalnoj zaštiti o poslovnoj sposobnosti i odlučivanju uz podršku u skladu sa Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom</p>	<p>MSSD MP</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>4.000,00 eura</p>	<p>Donatorska sredstva (UNDP i OHCHR)</p>
<p>3.16. Realizacija obuka za zaposlene u CZSR za postupanje prilikom preispitivanja poslovne sposobnosti u skladu sa modelom ljudskih prava</p>	<p>Realizovane dvije obuke za 50 učesnika/učesnica</p>	<p>MSSD MP</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>3.000,00 eura</p>	<p>Donatorska sredstva (UNDP i OHCHR)</p>

<p>3.17. Jačanje informisanosti i kompetencija korisnika/korisnica za život u zajednici i uključivanje u društvo</p>	<p>Realizovane najmanje 2 radionice za osnaživanje korisnika/korisnica za život u zajednici i uključivanje u društvo</p>	<p>JU Zavod „Komanski most“ MSSD ZSDZ</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>3.18. Razvijanje životnih vještina korisnika/korisnica potrebnih za samostalno funkcionisanje u zajednici u prelaznoj stambenoj jedinici kao priprema za stanovanje uz podršku</p>	<p>Realizovano najmanje pet radionica sa korisnicima/korisnicama na temu razvijanja životnih vještina korisnika/korisnica potrebnih za samostalno funkcionisanje u zajednici</p>	<p>JU Zavod „Komanski most“</p>	<p>II kvartal 2026. - IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

3.19. Pružanje podrške porodicama za osnaživanje za povratak korisnika/korisnica	Najmanje pet porodica osnaženo za povratak korisnika/korisnica	JU Zavod „Komanski most“ CZSR Korisnik/korisnica usluge Lica značajna za korisnika/korisnicu	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
3.20. Priprema korisnika/korisnica smještenih u ustanovu za osposobljavanje za samostalan život ili život uz podršku	Najmanje 40 korisnika/korisnica uključeno u pripremu za osposobljavanje za samostalan život ili život uz podršku	PUSDZ, CZSR, MSSD	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
Ukupna sredstva za 2026. godinu za operativni cilj 3:				28.300,00 eura	
Operativni cilj 4:	Osiguravanje efikasne međusektorske saradnje kako bi se podržala deinstitucionalizacija i podrška životu korisnika/korisnica u porodici i/ili zajednici				
Indikatori učinka	Početna vrijednost (2024)	Srednja vrijednost (2026)	Ciljana vrijednost (2028)		
Indikator učinka 4.1. Razvijene integrisane usluge koje uključuju sve potrebne usluge iz različitih sektora	Ne postoje integrisane usluge u sistemu	Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti i drugim zakonima i podzakonskim aktima propisan je način funkcionisanja pružanja integrisanih usluga i način saradnje između sektora	Razvijene integrisane usluge se pružaju korisnicima		

Indikator učinka 4.2. Uspostavljeno preduzetništvo	socijalno	Nije uspostavljeno preduzetništvo	Usvojen Zakon o socijalnom preduzetništvu	Registrovano najmanje deset socijalnih preduzeća	
Aktivnosti koje utiču na realizaciju operativnog cilja 4	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početni i krajnji rok za realizaciju aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
4.1. Usvajanje Zakona o socijalnoj ekonomiji	Usvojen Zakon o socijalnoj ekonomiji s ciljem podrške zapošljavanju i uključivanju u zajednicu	MRZS	II kvartal 2026. – III kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore
4.2. Jačanje kapaciteta zaposlenih u JLS koji se bave poslovima iz oblasti socijalne i dječje zaštite	Organizovana jedna obuka za 25 osoba	ZOCG, JLS, ZSDZ	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	2.000,00 eura	Budžet ZOCG
4.3. Realizacija obuke „Program ekonomskog osnaživanja porodica“	Obuku je pohađalo minimum 15 učesnika/učesnica	ZSDZ	II kvartal 2026. – III kvartal 2026.	1.600,00 eura	Budžet Crne Gore
4.4. Organizovanje promotivnih kampanja za uključivanje mladih, koji su u riziku od institucionalizacije, u omladinske servise	Organizovane dvije promotivne kampanje putem društvenih mreža za uključivanje mladih koji su u riziku od institucionalizacije u omladinske servise	MSM, MPNI	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Crne Gore

<p>4.5. Analiza načina dopunjavanja zdravstvenog informacionog sistema s podacima o uslugama rane intervencije</p>	<p>Analiziran način dopunjavanja zdravstvenog informacionog sistema s podacima o uslugama rane intervencije</p>	<p>MZ, Fond za zdravstveno osiguranje, Domovi zdravlja</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>4.6. Održavanje gostujućeg predavanja predstavnika MSSD o važnosti deinstitucionalizacije i prevenciji institucionalizacije</p>	<p>Održano gostujuće predavanje o važnosti deinstitucionalizacije i prevenciji institucionalizacije u saradnji sa akademskom zajednicom</p>	<p>MSSD, Univerzitet Crne Gore – Fakultet političkih nauka</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>4.7. Objedinjene obuke za stručno osoblje koje radi u ustanovama u kojima su smještena lica sa invaliditetom za žene i djevojčice sa invaliditetom</p>	<p>Organizovane dvije obuke za stručno osoblje koje radi u ustanovama u kojima su smještena lica sa invaliditetom za žene i djevojčice sa invaliditetom</p>	<p>MLJMP</p>	<p>III kvartal 2026. - IV kvartal 2026.</p>	<p>5.000,00 eura</p>	<p>Sektorska budžetska podrška</p>

<p>4.8. Objedinjene obuke za stručno osoblje koje radi u ustanovama u kojima su smještena lica sa invaliditetom za žene i djevojčice sa invaliditetom</p>	<p>Organizovane dvije obuke za stručno osoblje koje radi u ustanovama u kojima su smještena lica sa invaliditetom za žene i djevojčice sa invaliditetom</p>	<p>MLJMP</p>	<p>IV kvartal 2026. godine</p>	<p>5.000,00 eura</p>	<p>Sektorska budžetska podrška</p>
<p>4.9. Razmatranje trenutnog stanja uspostavljanja, finansiranja i funkcionisanja integrisanog pristupa u pružanju usluga sa ciljem unapređenja međuresorne saradnje i dostupnosti usluga licima sa invaliditetom</p>	<p>Održana sjednica Savjeta za prava lica sa invaliditetom na kojoj je razmotreno navedeno pitanje</p>	<p>MLJMP Savjet za prava lica sa invaliditetom</p>	<p>II kvartal 2026. godine</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

<p>4.10. Sprovođenje promotivnih i medijskih kampanja usmjerenih na podizanje svijesti javnosti o pravima lica sa invaliditetom i borbi protiv diskriminacije uz poseban fokus na višestruku diskriminaciju žena i djevojčica sa invaliditetom</p>	<p>Sprovedeno najmanje 10 promotivnih i medijskih kampanja/objava usmjerenih na podizanje svijesti javnosti o pravima lica sa invaliditetom i borbi protiv diskriminacije uz poseban fokus na višestruku diskriminaciju žena i djevojčica sa invaliditetom</p>	<p>MLJMP</p>	<p>IV kvartal 2026. godine</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
--	--	--------------	--------------------------------	---------------------------------------	-------------------------

<p>4.11. Unapređenje međusektorske saradnje kroz integrisani pristup u pružanju usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici</p>	<p>Zaključen najmanje jedan sporazuma o saradnji u primjeni integrisanog pristupa u pružanju usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici</p>	<p>JU Zavod „Komanski most“, MSSD, ZSDZ, CZSR, JUSDZ, MZ, JZU, JLS, NVO, OCD i dr.</p>	<p>II kvartal 2026.– IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>
<p>4.12. Promocija međusektorske saradnje i podizanje svijesti javnosti o važnosti podrške osobama sa intelektualnim invaliditetom i autizmom u zajednici</p>	<p>Održana najmanje jedna promocija međusektorske saradnje i podizanju svijesti javnosti o važnosti podrške osobama sa intelektualnim invaliditetom i autizmom u zajednici</p>	<p>JU Zavod „Komanski most“, MSSD, ZSDZ, CZSR, JUSDZ, MZ, JZU, JLS, NVO, OCD i dr.</p>	<p>II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Budžet Crne Gore</p>

4.13. Realizacija obuke „Nastava za sve - AI alati i inkluzivne strategije za savremenu učionicu“	Realizovana dvodnevnu interaktivnu obuku za nastavnike/nastavnice i saradnike/saradnice u nastavi	MPNI, NVO	II kvartal 2026. – IV kvartal 2026.	2.000,00 eura	Budžet Crne Gore
Ukupna sredstva za 2026. godinu za operativni cilj 4:				15.600,00 eura	
Ukupna sredstva za 2026. godinu:				2.637.250,00 eura	

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA**PREDLAGAČ PROPISA****MINISTARSTVO SOCIJALNOG STARANJA, BRIGE
O PORODICI I DEMOGRAFIJE****NAZIV PROPISA**

Predlog Akcionog plana za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Strategija deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine sa Akcionim planom za 2025. godinu donesena je u cilju prevencije institucionalizacije, deinstitutionalizacije korisnika/korisnica i transformacije pružalaca usluga kako bi se osigurao život u porodici, odnosno zajednici, kao i razvoja usluga podrške za život u zajednici, usluga savjetovanja i socijalno-edukativnih usluga.

Deinstitutionalizacija podrazumijeva proces sistematičnog prelaska sa sistema institucionalne brige i zbrinjavanja u institucijama na sistem podrške u porodičnom okruženju i lokalnoj zajednici, kroz razvoj usluga u zajednici, obezbjeđivanje održivog finansiranja uz poštovanje prava korisnika/korisnica na sopstveni izbor i učešće u procesima donošenja odluka. Deinstitutionalizacija predstavlja i proces tranzicije i pripreme za izlazak iz institucija i uključivanje u život zajednice u najmanje restriktivnom okruženju za korisnike, kao i proces podrške koji uključuje i usluge u zajednici za one korisnike koji žive u porodičnom okruženju, ali su izopšteni i isključeni iz života zajednice. U tom smislu, institucionalizacija ne predstavlja samo smještaj i život u instituciji već svako restriktivno okruženje u kojem se ne ostvaruju puni potencijali ličnosti.

Sistem socijalne i dječje zaštite suočava se sa nedovoljno razvijenom i teritorijalno neravnomjerno dostupnim uslugama koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici i/ili porodici, uz i dalje izraženu oslonjenost na institucionalni smještaj.

Predloženi Akcioni plan ima za cilj rješavanje sljedećih ključnih problema u sistemu socijalne i dječje zaštite:

- Prevelika oslonjenost na institucionalni smještaj korisnika/korisnica;
- Nedovoljno razvijene i nedostajuće usluge podrške za život u zajednici;
- Neujednačena dostupnost usluga na teritoriji Crne Gore;
- Nedovoljno razvijeni sistem porodičnog smještaja i porodičnog smještaja-hraniteljstva;
- Ograničeni kapaciteti stručnih radnika i institucija;
- Nedovoljna uključenost korisnika u donošenje odluka o sopstvenom životu;
- Nedovoljno razvijena međusektorska saradnja;
- Nepostojanje održivog modela finansiranja usluga u zajednici.

Uzroci identifikovanih problema su: kašnjenje u donošenju i usklađivanju podzakonskih akata sa zakonskim rješenjima; nedovoljno precizno razgraničenje finansijskih obaveza između državnog i lokalnog nivoa; istorijski razvoj sistema usmjeren na institucionalne oblike zaštite; ograničeni fiskalni i kadrovski kapaciteti pojedinih jedinica lokalne samouprave; nedovoljno razvijen sistem kontinuiranih obuka i profesionalne podrške zaposlenima i nepostojanje standardizovanih instrumenata za praćenje kvaliteta i zadovoljstva korisnika.

Ukoliko se problemi adekvatno ne adresiraju, posljedice su: produženi boravak korisnika u institucionalnom smještaju; neujednačena dostupnost i kvalitet usluga na teritoriji države; povećan rizik od socijalne isključenosti djece, mladih bez roditeljskog staranja, osoba sa invaliditetom i starijih lica; ograničeno ostvarivanje prava na život u zajednici i samostalno odlučivanje; dugoročno veći budžetski troškovi usljed dominantnog oslanjanja na institucionalne modele brige, kao i povećan pritisak na porodice korisnika zbog nedostatka adekvatne podrške u zajednici.

Negativan uticaj identifikovanog problema ima uticaj na:

- Korisnike sistema socijalne i dječje zaštite (djecu bez roditeljskog staranja, djecu i mlade sa smetnjama u razvoju, osobe sa invaliditetom, starija lica i dr.) - ograničen pristup uslugama u zajednici, povećan rizik od institucionalizacije, ograničenu participaciju u donošenju odluka i smanjenu mogućnost za samostalan život. Stepent uticaja je visok.
- Porodice korisnika: povećan teret brige i finansijsko opterećenje i nedovoljna stručna i savjetodavna podrška. Stepent uticaja: srednji do visok.
- Jedinice lokalne samouprave - nejasno definisane finansijske obaveze i nedovoljni kapaciteti za planiranje i pružanje usluga. Stepent uticaja: srednji.
- Državu - neefikasna raspodjela resursa i dugoročno povećani budžetski izdaci za institucionalni smještaj. Stepent uticaja: srednji do visok (fiskalni i sistemski).

U slučaju zadržavanja postojećeg stanja bez donošenja i sprovođenja Akcionog plana za 2026. godinu nastaviće se spor razvoj usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici i /ili porodici, institucionalni smještaj će i dalje biti dominantan oblik zaštite, teritorijalne razlike u dostupnosti usluga biće dodatno produbljene, lokalni nivoi vlasti suočavaće se sa rastućim obavezama bez jasnog modela finansiranja, neće doći do suštinskog napretka u ostvarivanju prava korisnika na život u zajednici i podržano odlučivanje, a dugoročni fiskalni troškovi sistema ostaće visoki.

Zaključuje se da status quo opcija ne omogućava ostvarenje strateških ciljeva deinstitutionalizacije, niti usklađivanje sistema sa savremenim pristupom zasnovanim na ljudskim pravima i najmanje restriktivnom okruženju. Proces deinstitutionalizacije se mora sprovesti jer je u skladu sa principima ljudskih prava da svi građani žive u zajednici i/ili porodici tako da se mora donijeti novi Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, definisati način finansiranja usluga sa državnog i lokalnog nivoa, transformisati ustanove za smještaj i razviti usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici i/ili porodici.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**

- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Akcionom planom za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine ostvaruju se ciljevi koji direktno proizilaze iz strateškog dokumenta. Opšti cilj ove strategije je ostvarivanje prava na dostojanstven, nezavisan i kvalitetan život u zajednici kroz proces deinstitutionalizacije, prevenciju institucionalizacije, podršku socijalnoj inkluziji, razvoj održivih i dostupnih usluga koje omogućavaju korisnicima/korisnicama da žive u najmanje restriktivnom okruženju.

Operativni ciljevi ove strategije su:

1. Razvoj i održivost usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u porodici i/ili zajednici u najmanje restriktivnom okruženju;
2. Transformacija ustanova za smještaj korisnika/korisnica kroz pružanje usluga u zajednici u najmanje restriktivnom okruženju;
3. Osnaživanje korisnika/korisnica za proces deinstitutionalizacije, uključivanje u zajednicu i sprečavanje institucionalizacije;
4. Osiguravanje efikasne međusektorske saradnje kako bi se podržala deinstitutionalizacija i podrška životu u zajednici i porodici.

Operativni ciljevi zasnovani su na jasno definisanim i mjerljivim indikatorima učinka, sa pratećim vrijednostima, kao i na aktivnostima koje imaju precizno određene indikatore rezultata. Indikatori predstavljaju ključni mehanizam za praćenje napretka i osiguravanje da se postavljene vrijednosti učinka ostvare.

Deinstitutionalizacija je cilj koji je postavljen i u brojnim međunarodnim i evropskim konvencijama, ugovorima i strategijama. Konvencija UN o pravima lica s invaliditetom (CRPD) i Konvencija UN o pravima djeteta (CRC) osiguravaju pravo osobama sa invaliditetom na samostalan život i uključivanje u zajednicu.

U cilju prevencije institucionalizacije koja je prepoznata kao diskriminatorna praksa prema osobama sa invaliditetom, suprotna članu 5 Konvencije, kao i stvaranja osnova za planiranje procesa deinstitutionalizacije, UN su na osnovu analize postojećeg stanja dale smjernice za stvaranje deinstitutionalizovanog okvira. UN su definisale dužnost država članica da okončaju institucionalizaciju.¹

Akcioni plan za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine usklađen je i sa sljedećim strategijama i programima:

- Srednjoročni program rada Vlade Crne Gore 2024–2027. (SPRV);
- Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine (NSOR);
- Program ekonomskih reformi 2024–2026. (PER);
- Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) 2023–2024.;
- Strategija regionalnog razvoja 2023–2027.;
- Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022–2027.;
- Strategija za mlade 2023–2027.;

¹ CRPD/C/5: Guidelines on deinstitutionalization, including in emergencies (2022) | OHCHR

- Strategija inkluzivnog obrazovanja 2019–2025.;
- Strategija socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021–2025.

Predloženi akt predstavlja operativni instrument za sprovođenje strateških ciljeva i obezbjeđuje kontinuitet reformskog procesa započetog prethodnim planskim dokumentima.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Opcija status quo, odnosno odsustvo regulatorne promjene, nije uopšte razmatrana jer je obaveza Vlade Crne Gore da sprovede proces deinstitucionalizacije, Staretgijom deinstitucionalizacije za period od 2025. do 2028. godine, planirano je usvajanje godišnjih akcionih planova za sprovođenje strategije.

Neregulatorna opcija takođe nije adekvatna, budući da podrazumijeva neobavezujući karakter mjera, ne obezbjeđuje sistemsku primjenu mehanizama prevencije institucionalizacije i postoji rizik od neujednačene primjene na teritoriji države.

Usvajanje Akcionog plana za 2026. za sprovođenje Strategije deinstitucionalizacije za period od 2025. do 2028. godine predviđeno je Programom rada Vlade Crne Gore za I kvartal 2026. godine.

U vezi sa tim, preferirana opcija je regulatorna opcija, kroz donošenje i sprovođenje Akcionog plana za 2026. godinu. U poređenju sa status quo i neregulatornom opcijom, regulatorna opcija jedina obezbjeđuje sistemsko, obavezujuće i održivo rješenje identifikovanih problema, uz istovremeno jačanje zaštite prava korisnika i unapređenje kvaliteta usluga. Takođe, obezbjeđuje pravnu sigurnost i jasno definisane obaveze, povećava dostupnost usluga u zajednici, dugoročno doprinosi racionalnijem korišćenju budžetskih sredstava i usklađena je sa strateškim dokumentima i međunarodnim obavezama.

Nakon donošenja Novog Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, izmjena i dopuna postojećih podzakonskih akata, donošenja novih podzakonskih akata, definisanjem sistema finansiranja i održivosti usluga sa centralnog i lokalnog nivoa vlasti, razvojem već postojećih i uspostavljanjem novih usluga koje podržavaju život u zajednici i/ili porodici, transformacijom ustanova za smještaj, osnaživanjem korisnika za proces deinstitucionalizacije i uključivanje u zajednicu uz prevenciju institucionalizacije, donošenjem Zakona o socijalnom preduzetništvu i razvojem međusektorske saradnje, stvoriće se uslovi za samostalan život ili život uz podršku korisnika u zajednici.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Pozitivne uticaje direktno će osjetiti: djeca bez adekvatnog roditeljskog staranja; djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju; djeca sa problemima u ponašanju; mladi i osobe sa invaliditetom; Romi i Egipćani; starija lica, lica u ruralnom području, beskućnici i lica kojima je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite. Pozitivni uticaj se ogleda kroz: veću dostupnost usluga u zajednici; individualizovan pristup i veću uključenost u lokalnu zajednicu; poboljšan kvalitet života i veća zaštita ljudskih prava; i smanjenje rizika od institucionalizacije i socijalne isključenosti. Ova rješenja neće imati negativan uticaj.

Troškove licenciranja pružaoca usluga (ustanove, organizacije, preduzetnici, privredna društva i fizička lica) će snositi pružaoci usluga. Troškove licenciranja pružaoca usluga obuhvataju troškove upisa u Registar, troškove ispunjavanja standarda za pružanje usluga za koje se traži izdavanje licence a koji se odnose na lokaciju, prostor, opremu, broj i vrstu stručnog kadra i program pružanja usluge. Troškovi licenciranja pružaoca usluga, po pružaocu usluga, iznosiće od 5.000,00 eura do 200.000,00 eura (nezvanična procjena), a tačni troškovi se ne mogu predvidjeti jer u ovom trenutku nemamo podatak o tačnom broju pružaoca usluga i vrsti usluga koje će pružati. Troškove licenciranja stručnih radnika u sistemu socijalne i dječje zaštite će snositi pružaoci usluga i stručni radnici. Troškovi licenciranja stručnih radnika obuhvataju troškove polaganja stručnog ispita i troškove programa obuke. Troškovi licenciranja stručnih radnika, po stručnom radniku, iznose 70.00 eura (nezvanična procjena), a tačni troškovi se ne mogu predvidjeti jer u ovom trenutku nemamo podatak o broju stručnih radnika koji će se licencirati.

Pozitivne posljedice donošenja ovog akcionog plana opravdavaju troškove koje će on stvoriti. Da bi se ostvarila deinstitucionalizacija moraju se uložiti sredstva u stvaranje uslova za razvoj usluga na lokalnom nivou, licenciranje pružalaca usluga, licenciranje stručnih radnika, transformaciju ustanova za smještaj, otvaranje socijalnih preduzeća, osnaživanje korisnika za učešće u procesu deinstitucionalizacije i sl.

Primjena propisa tj. razvoj usluga na lokalnom nivou i otvaranje socijalnih preduzeća prouzrokovat će stvaranje novih privrednih subjekata čime se utiče na povećanje konkurencije na tržištu, a samim tim direktno i poboljšanje kvaliteta usluga.

Troškovi u pogledu razvoja usluga na lokalnom nivou, licenciranja pružalaca usluga i stručnih radnika, otvaranju socijalnih preduzeća su opravdani jer će se omogućiti građanima ostvarivanje ljudskih prava i život u zajednici i/ili porodici.

Ovom strategijom se ne stvaraju administrativna opterećenja, kao ni biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**

- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Za implementaciju Akcionog plana za 2026. godinu za sprovođenje Strategije deinstitutionalizacije neophodno je obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore u iznosu od 1.751.750,00 eura, iz kapitalnog budžeta u iznosu od 825.000,00 eura, a 60.500,00 eura su donatorska sredstva, što ukupno iznosi 2.637.250,00 eura za 2026. godinu.

Sprovođenjem Akcionog plana za 2026. godinu ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Akcionim planom za 2026. godinu se predviđa donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze za pružaoce usluga.

Implementacijom Akcionog plana za 2026. godinu neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

Metodologija koja je korišćena prilikom izračunavanja finansijskih izdataka je metoda procjene zasnovana na prethodnim potrebama i iskustvima nosioca aktivnosti.

Postoje problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka iz razloga što ne postoje tačni podaci koje usluge će se razvijati u kojoj opštini jer će to zavisiti od procijenjenih potreba korisnika, za pojedine usluge socijalne i dječje zaštite ne postoji cijena koštanja usluga, neke nedostajuće usluge će se tek po prvi put uspostaviti i sl.

Implementacija Akcionog plana za 2026. godinu zahtijeva ukupna finansijska sredstva u iznosu od 2.637.250,00 eura.

Struktura finansiranja:

- Budžet Crne Gore: 1.751.750,00 eura
- Kapitalni budžet: 825.000,00 eura
- Donatorska sredstva: 60.500,00 eura

Procjena uticaja:

- **Kratkoročno:** povećanje javne potrošnje radi uspostavljanja i razvoja usluga u zajednici
- **Dugoročno:** smanjenje troškova institucionalnog smještaja i efikasnije korišćenje budžetskih sredstava
- Očekuje se preusmjeravanje sredstava sa institucionalne zaštite na usluge u zajednici

Fiskalni uticaj je umjeren u kratkom roku, ali pozitivan i održiv u dugoročnom periodu.

Ministarstvo finansija je preko svog predstavnika uzelo učešće u radu Operativnog tijela za praćenje sprovođenja Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine, čiji je zadatak između ostalog i izrada akcionih planova za sprovođenje strategije, čime je uključeno u proces i njihovi komentari su integrisani u tekst dokumenta.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U izradi Akcionog plana za 2026. godinu, učestvovali su članovi Operativnog tijela za praćenje sprovođenja Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine, koje je sastavljeno od predstavnika: Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Ministarstva finansija, Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, Ministarstva zdravlja, Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva pravde, Ministarstva sporta i mladih, Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zajednice opština Crne Gore i nevladinog sektora.

Na osnovu člana 3 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije je 26. februara 2025. godine, uputilo je Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje jednog predstavnika/cu nevladinih organizacija za člana/icu Operativnog tijela za praćenje sprovođenja Strategije deinstitutionalizacije za period od 2025. do 2028. godine, broj 09-128/25-340/6, nakon čega je izabran predstavnik/ca nevladinih organizacija.

Članovi Operativnog tijela su dostavljali predloge aktivnosti iz svoje nadležnosti, koje su zajednički razmatrane na sastancima i uvrštene u ovaj akcioni plan.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Potencijalne prepreke u implementaciji propisa se mogu javiti ako se aktivnosti ne budu pravovremeno realizovale zbog nedostatka finansijskih sredstava i procedura oko usvajanja zakona i pravilnika.

Ispunjenje ciljeva postavljenih Strategijom deinstitutionalizacije, ostvariće se realizacijom aktivnosti predviđenim akcionim planovima i praćenjem njihove realizacije.

Indikatori učinka prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva koji su postavljeni u Strategiji deinstitutionalizacije su:

- Udio rashoda iz državnog budžeta za usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici u odnosu na usluge smještaja u ustanovu;
- Udio rashoda iz lokalnog budžeta koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici;
- Dostupne najmanje tri usluge koje podržavaju život u zajednici u JLS u skladu s potrebama korisnika/korisnica;
- Povećanje broja korisnika/korisnica koji koriste usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici;

- Uspostavljene nedostajuće usluge koje podržavaju život korisnika/korisnica u zajednici;
- Zadovoljstvo korisnika/korisnica uslugama koje podržavaju život u zajednici;
- Smanjen broj korisnika/korisnica na smještaju u ustanovama;
- Udio djece na smještaju u ustanovi u ukupnom broju djece na smještaju u ustanovi i porodičnom smještaju–hraniteljstvu;
- Stopa djece u formalnoj rezidencijalnoj zaštiti (u ustanovama za smještaj) i formalnoj zaštiti u porodici na kraju godine na 100.000 djece;
- Broj usluga koje podržavaju život u zajednici koje pružaju ustanove za smještaj;
- Broj korisnika/korisnica smještenih u ustanovu koji su procijenjeni kao sposobni za samostalan život ili život uz podršku;
- Broj osoba kojima je u potpunosti ili djelimično vraćena poslovna sposobnost;
- Povećano učešće korisnika/korisnica prilikom izrade/revizije individualnih planova (samostalno ili uz podršku);
- Povećan broj korisnika/korisnica usluge smještaja u ustanovi koji su osnaženi za samostalan život ili život u zajednici;
- Razvijene integrisane usluge koje uključuju sve potrebne usluge iz različitih sektora;
- Uspostavljeno socijalno preduzetništvo.

Mehanizam za vršenje monitoringa i izvještavanja o sprovođenju Strategije deinstitucionalizacije za period 2025–2028. je primarno zasnovan na radu Operativnog tijela za praćenje sprovođenja strateškog dokumenta. Operativno tijelo je sačinjeno od predstavnika institucija koji su nosioci aktivnosti zastupljenih u Akcionom planu, kao i predstavnika svih subjekata čiji je doprinos neophodan i ključan za uspješno sprovođenje politika u oblasti deinstitucionalizacije u periodu 2025–2028. godine.

Operativno tijelo je sačinjeno od predstavnika Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Ministarstva finansija, Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, Ministarstva zdravlja, Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva pravde, Ministarstva sporta i mladih, Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zajednice opština Crne Gore i nevladinog sektora.

Evaluacija će se sprovesti u vidu ex post evaluacije, od strane eksternih eksperata za oblast deinstitucionalizacije, primarno zbog složenosti i obuhvata, ali i zbog obezbjeđivanja većeg stepena objektivnosti. Planirano je da će proces ex post evaluacije započeti u prvom kvartalu 2028. godine i biti završen u četvrtom kvartalu 2028. godine, kako bi se pravovremeno obezbijedili nalazi evaluacije, koji će biti predstavljeni u završnom izvještaju, ali i u cilju obezbjeđivanja adekvatnih osnova za kreiranje potencijalno novog strateškog dokumenta.

Uspješnost realizacije ove strategije biće praćena pomoću indikatora definisanih akcionim planovima, kojima će se mjeriti efikasnost i efektivnost predloženih mjera.

Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije je zaduženo za prikupljanje i objedinjavanje podataka relevantnih za sačinjavanje izvještaja, kao i za koordinaciju i rad Operativnog tijela, odnosno za prikupljanje informacija i izradu objedinjenih godišnjih izvještaja Vladi Crne Gore o sprovođenju strateškog dokumenta, sa fokusom na realizaciju aktivnosti iz akcionog plana. Godišnji izvještaji će dati prikaz napretka u sprovođenju Strategije i po

indikatorima učinka i rezultata. Godišnji izvještaji o sprovođenju strateškog dokumenta se dostavljaju na mišljenje Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore.

Datum i mjesto

Podgorica, 19. 3. 2026. god.

Starješina

Muric